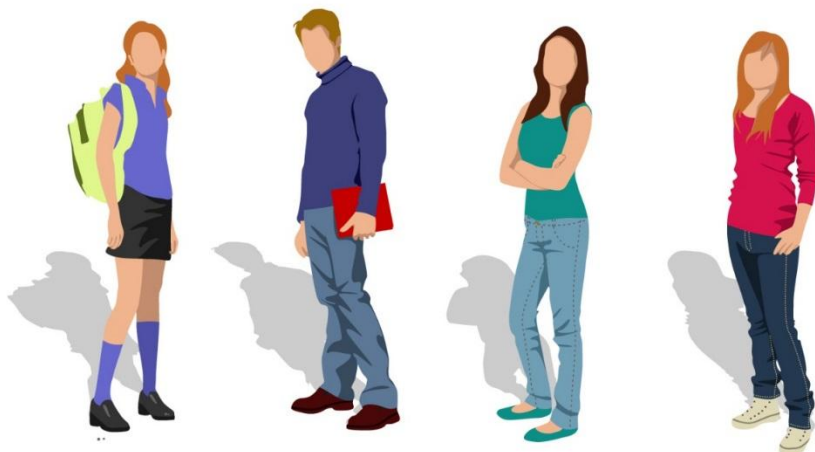

**«Денсаулық пен өмірлік
дағдыларды қалыптасыру,
сондай-ақ кәмелетке
толмағандар арасында
суицидтің алдын алу»
бағдарламасы**

Бағдарламаны іске асыру жөнінде нормативтік-құқықтық құжаттар: 3 министрліктің бірлескен бұйрығы

Министерство здравоохранения и социального развития Республики Казахстан «17» <u>Февраль</u> 2015 № <u>101</u> город Астана		Министерство образования и науки Республики Казахстан «01» <u>Март</u> 2015 № <u>95</u> город Астана
Министерство внутренних дел Республики Казахстан «11» <u>03</u> 2015 № <u>201</u> город Астана		
СОВМЕСТНЫЙ ПРИКАЗ		
О поэтапном внедрении проекта по превенции суицидов среди несовершеннолетних в Республике Казахстан		
В соответствии с пунктом 36 Общенационального плана мероприятий по укреплению семейных отношений, морально-этических и духовно-нравственных ценностей в Республике Казахстан на 2015–2020 годы, утвержденным распоряжением Премьер-Министра Республики Казахстан от 28 ноября 2014 года № 139-р, ПРИКАЗЫВАЕМ:		
1. Республиканскому государственному предприятию на праве хозяйственного ведения «Республиканский научно-практический центр психиатрии, психотерапии и наркологии» Министерства здравоохранения и социального развития Республики Казахстан (далее – ГНПЦПН) (по согласованию):		

3

6. Контроль за исполнением настоящего приказа возложить на вице-министров здравоохранения и социального развития Республики Казахстан Цой А.В., образования и науки Республики Казахстан Имангалиева Е.Н., внутренних дел Республики Казахстан Турғұмбаева Е.З.

7. Настоящий приказ вступает в силу со дня его подписания, за исключением пунктов 2, 3, 4, которые вступают в силу:

- в 2015 году – в городе Астана и Кызылординской области;
- в 2016 году – в Мангистауской, Акмолинской, Восточно – Казахстанской, Костанайской областях;
- в 2017 году – в Павлодарской, Карагандинской, Актюбинской, Западно-Казахстанской, Южно – Казахстанской областях;
- в 2018 году – в городе Алматы, Атырауской, Жамбылской, Алматинской, Северо – Казахстанской областях.

Министр здравоохранения и социального развития Республики Казахстан Т. Дуйсенова	Министр образования и науки Республики Казахстан А. Саринжинов
Министр внутренних дел Республики Казахстан К. Касымов	

СУИЦИДТ МӘСЕЛЕЛЕРІ

- Суицид 15-19 жас аралығындағы жастардың арасындағы өлімнің екінші себебі
- Қазақстандағы әлеуметтік және қоғамдық денсаулық сақтаудың маңызды мәселесі
- ДДҰ Қазақстанды суицидтің жоғары деңгейлі мемлекеттер қатарына қосады

СУИЦИД

әр 40 секунд
сайын...

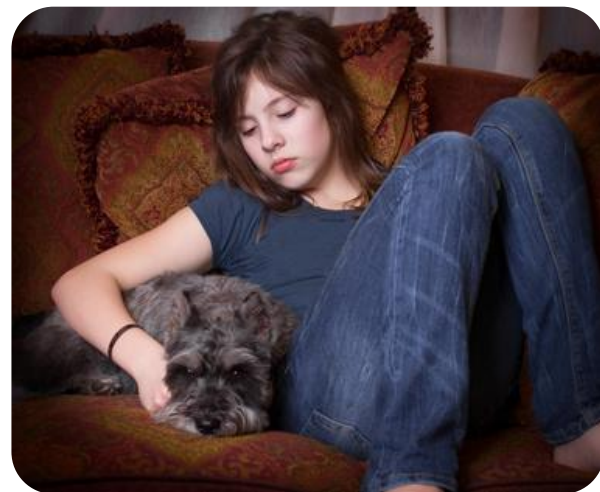
Өзін-өзі өлтіру
нәтижесінде
біреу өледі

**Әрекет ететін кез
келді**

Қолдау көрсетіңіз және
пестицидтерді
пайдалануына және өзін-
өзі өлтірудің басқа да
құралдарына шектеу
қойыңыз

ЖАСӨСПІРІМДІК ШАҚ

- *Балалық шақтан ересек өмірге өту уақытында жасөспірімдер мінез-құлық үлгілерін белгілейді және өмір салтын таңдайды, ол олардың қазіргі және болашақтағы денсаулығының жай-күйіне әсер етеді.*

- *Қауіпті мінез-құлық және психикалық денсаулықтың мәселелері жасөспірімдер арасында кең таралған.*
- *Әдетте қауіпті мінез-құлық басқа да кері әсер ететін факторлармен бірге байқалады және ол денсаулық және психикалық мәселелердің теріс салдарымен байланысты.*
- *Психологиялық әл-ауқатын жақсарту, салауатты өмір салтына баулу ерте жастан бастап қажет.*

НЕГЕ МЕКТЕП НЕМЕСЕ КОЛЛЕДЖ

**"Мектеп – салауатты өмір салтын
насихаттау және алдын алу шараларын
қолдану үшін маңызды орын"** (Дүниежүзілік
денсаулық сақтау ұйымы, 2004)

«Мектеп – бұл:

... жасөспірімдер үйден тыс уақытының көп бөлігін өткізетін
орын

... жасөспірімнің тұлғалық дағдылары және салауатты өмір
салтын жүргізудің дағдылары қалыптасатын мекеме

... маңызды сұрақтарды талқылауға болатын таныс орта

... психикалық денсаулығын нығайтуға және аса сезімтал
жасөспірімдерді ерте анықтауға ең жақсы орын

БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ

Жасөспірімнің төрт іс-шара арқылы психикалық денсаулықты жақсарту және деструктивті мінез-құлықтың алдын алу

БАҒДАРЛАМАНЫҢ 4 ҚҰРАУШЫСЫ

1

Жасөспірімдердің хабардар болу деңгейін көтеру бағдарламасы

2

Мектеп/колледж қызметкерлерін оқыту

3

"Қауіп тобындағы" оқушыларды анықтау

4

Денсаулық пен өмір дағдыларын қалыптастыру бағдарламасы

1 компонент – Жасөспірімдердің хабардарлығын арттыру бағдарламасы

- Оқушылардың психикалық денсаулық туралы хабардарлығын арттыру
- Стигма және қате ұстанымдармен күрес
- Мәселелерді шешу дағдыларын дамытуға жәрдемдесу
- Психологиялық көмек қажет болған жағдайда көмекке жүгінуді көтермелеу
- Көмекті қалай алуға болатыны туралы ақпаратты ұсыну

Мульти- модальды тәсілдеме

Жасөспірімдердің хабардарлығын арттыруға арнаған сабақтар

1-апта

1-лекция

- Психикалық денсаулық туралы ақпараттандыру
- Өзіне көмектесу туралы кеңестер
 - 1 мектептік сағат

2-апта

2-лекция

- Стресс и дағдарыс
- Депрессия және суицидалды ойлар
- Досыңа қиын өмірлік жағдайда көмектесу
- Кеңес және көмек алу: кіммен хабарласу керек
 - 1 Мектептік сағат

3-апта

Соңғы лекция

- Барлық тақырыптар
 - 1 мектептік сағат

ЕКІНШІ КОМПОНЕНТ:

Мектеп/колледж

қызметкерлерін оқыту

- Стресстегі немесе өзін-өзі бұзушы іс-әрекетт салдарынан қауіп тобына кірген оқушыларды қалай анықтауға болады;
- Қауіп тобына кірген оқушымен суицид туралы қалай дұрыс сөйлесу керек;
- Суицидалдық бейімділік қаупі бар оқушыны қалай мамандарға бағыттауға болады немесе көмектесуге болады;
- Қай жерде және қалай көмек алуға болатындығы жөнінде ақпарат ұсыну.

ҮШІНШІ КОМПОНЕНТ: «қауіп тобындағы» оқушыларды анықтау

- Стресстегі немесе өзін-өзі бұзушы мінез-құлық салдарынан қауіп тобына енген жасөспірімді анықтау
- Жасөспірімнің психологиялық денсаулығын бағалау
- Қауіп тобындағы жасөспірімдерді арнайы көмек және ем алу үшін бағыттау

ТӨРТІНШІ КОМПОНЕНТ: денсаулық пен өмірлік

дағдылар

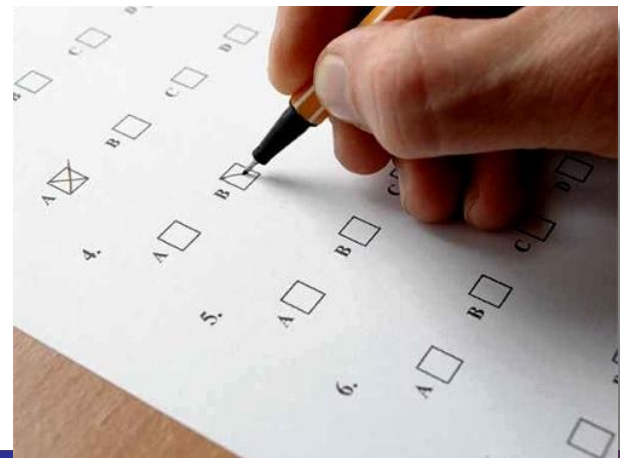
- Салауатты өмір сүру;
- Психикалық денсаулықты сақтау дағдылары;
- Эмоционалдық интеллект және тұлғааралық қарым-қатынас;
- Репродуктивтік денсаулықты сақтау және отбасын жоспарлау дағдылары;
- Өзін-өзі сақтап қалу дағдылары;
- Кәсіби бағдар беру. Кім болғым келеді?

САУАЛНАМА ЖҮРГІЗУ

Барлық жасы үлкенірек жасөспірім оқушылар арасында қысқаша сауалнама жүргізілетін болады

(8-10 сынып оқушылары және колледждің 1 курс студенттері арасында)

СҰХБАТ ЖҮРГІЗУ

**Мәндері көрсеткіштегі
шектен асқан оқушылар
мектеп психологымен
бағаланады және сұхбат
жүргізу үшін
шақырылатын болады**

МАМАНДАРҒА БАҒЫТТАУ

- Бала қосымша мамандандырылған көмекке мұқтаж болған жағдайда
- Тиісті мамандардың мекен-жайлары мен телефондары жазылған тізімді ұсынамыз
- Қандай-да бір мәселе туындаған жағдайда қажетті қолдауды көрсетеміз

МЕДИЦИНАЛЫҚ-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ КӨМЕК

Оқушылар жақсы көмек пен ем алуы үшін, денсаулығында психикалық проблемасы және қауіпті мінез-құлқы бар жасөспірімдерді бағалау және емдеудеу мақсатында медициналық қызметкерлер арнайы оқытылды

[illegible]

СҰРАҚТАР МЕН ТАЛҚЫЛАУЛАР

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ!

